

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ พระพุทธศาสนา

เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๒)

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว

กิจกรรม

मारयातशारुषुथ

เด็กผู้หญิงนั่งข้างพระ

เหมาะสมหรือไม่

เหตุผล

เด็กนั่งหลังค่อม เล่นมือถือ
ระหว่างพระให้พร

เหมาะสมหรือไม่

เหตุผล

เด็กใส่บาตร
โดยไม่ถอดรองเท้า

เหมาะสมหรือไม่

เหตุผล

พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

(๒)

กิจกรรม

ร่วมกันวางแผน

พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

- กลุ่มที่ ๑ : ศาสนพิธีกร (ผู้นำสวด)
- กลุ่มที่ ๒
- กลุ่มที่ ๓ : จัดเตรียมอุปกรณ์
- กลุ่มที่ ๔ : จัดเตรียมสถานที่
- กลุ่มที่ ๕ : กำกับลำดับพิธีกรรม (รันคิว)
- กลุ่มที่ ๖ : นิมนต์พระสงฆ์

ใบกิจกรรม

กลุ่ม ๑-๒ : ศาสนพิธีกร (ผู้นำสวด)

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

เป้าหมาย

นำเพื่อนสวดถวายผ้าอาบน้าฝน
ด้วยจังหวะและถ้อยคำที่ถูกต้อง

ใบกิจกรรม เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้าฝน (๒)

กลุ่มที่ ๑ : ศาสนพิธีกร (ผู้นำสวด)

เป้าหมาย : นำเพื่อนสวดถวายผ้าอาบน้าฝนด้วยจังหวะและถ้อยคำที่ถูกต้อง

- สิ่งที่ต้องทำ
- ๑) อ่านบทสวด ที่ครูแจกให้ครบทั้งบท
 - ๒) ฝึกอ่านออกเสียง ๓ รอบ พร้อมเพื่อนในกลุ่ม (สลับกันนำ/สวดตาม)
 - ๓) ฝึกพูดคำกล่าวเปิดพิธี เช่น “ขอเรียนเชิญทุกท่านตั้งใจกราบพระรัตนตรัย เพื่อเริ่มพิธีถวายผ้าอาบน้าฝน”

๑. กล่าวเปิดพิธี “ขอเรียนเชิญทุกท่านตั้งใจกราบพระรัตนตรัย เพื่อเริ่มพิธีถวายผ้าอาบน้าฝน”
๒. ลำดับต่อไปเรียนเชิญ ประธานในพิธีจุดธูป เทียน บูชาพระรัตนตรัย รอประธานในพิธีกลับนั่งที่เดิม
๓. กล่าวบทสวดบูชาพระ

อภินา สักกาเรนะ พุทธัง อภิปุชเยยามะ

อภินา สักกาเรนะ อัมมัง อภิปุชเยยามะ

อภินา สักกาเรนะ สังฆัง อภิปุชเยยามะ

๔. กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา

พุทฺธัง ภะคะวันตัง อภิวาเทมิ (กราบ)

สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม

ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)

สุปะกปิโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สังฆัง นะมามิ (กราบ)

๕. กล่าวคำอาราธนาศีล

มะยังกัณเฑ วิสุัง วิสุัง รักขะนัตถายะ

ติสสะระณะนะสะหะ ปิณฺณะ สีสานิยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยังกัณเฑ วิสุัง วิสุัง รักขะนัตถายะ

ติสสะระณะนะสะหะ ปิณฺณะ สีสานิยาจามะ

ตะติยัมปิ มะยังกัณเฑ วิสุัง วิสุัง รักขะนัตถายะ

ติสสะระณะนะสะหะ ปิณฺณะ สีสานิยาจามะ

กลุ่ม ๑-๒ ศาสนพิธีกร

หน้าที่

ศึกษาคำกล่าวถวายผ้าอาบน้ำฝนที่ถูกต้อง ฝึกออกเสียงให้ชัดเจน
และถูกต้องตามหลักภาษา เข้าใจความหมายของคำกล่าว
เพื่อสามารถกล่าวได้อย่างมั่นใจ

กลุ่ม ๑-๒ ศาสนพิธีกร

สิ่งที่ต้องทำ

- ๑) อ่านบทสวด ที่ครูแจกให้ครบทั้งบท
- ๒) ฝึกอ่านออกเสียง ๓ รอบ พร้อมเพื่อนในกลุ่ม (สลับกันนำ)
- ๓) ฝึกพูดคำกล่าวเปิดพิธี เช่น “ขอเรียนเชิญทุกท่าน
ตั้งใจกราบพระรัตนตรัย เพื่อเริ่มพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน”

กลุ่ม ๓ : จัดเตรียมอุปกรณ์

เตรียมสิ่งของในพิธีให้พร้อม
และถูกต้อง

๔) ซ่อมส่งอุปกรณ์ให้กลุ่มที่เกี่ยวข้องตามจังหวัดจริง

[illegible]

กลุ่ม ๓ จัดเตรียมอุปกรณ์

หน้าที่

ศึกษาว่าผ้าอาบน้ำฝนที่ถูกต้องตามพระวินัยควรเป็นอย่างไร
จัดหาผ้าอาบน้ำฝนและอุปกรณ์ประกอบ เช่น รูป เทียน ดอกไม้
ตรวจสอบความเรียบร้อยของของที่ใช้ถวาย

กลุ่ม ๓ จัดเตรียมอุปกรณ์

สิ่งที่ต้องทำ

- ๑) เขียนรายการสิ่งของที่ต้องใช้
- ๒) เช็คว່ว่าอุปกรณ์แต่ละอย่างใช้ในช่วงใด ของพิธี
- ๓) แสดงวิธีการพับผ้าให้เรียบร้อย

ใบกิจกรรม

กลุ่ม ๔ : จัดเตรียมสถานที่

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

เป้าหมาย

จัดสถานที่ให้มีบรรยากาศ
ศาสนาพิธีอย่างเหมาะสม

กลุ่มที่ ๔ : จัดเตรียมสถานที่

เป้าหมาย : จัดสถานที่ให้มีบรรยากาศศาสนพิธีอย่างเหมาะสม

- สิ่งที่ต้องทำ
- ๑) ร่างแผนผังโต๊ะหมู่บูชา / ตำแหน่งพระพุทธรูป/แจกัน รูป เทียน/ผ้าอาบน้ำฝน
 - ๒) ฝึกจัดโต๊ะหมู่จริง ๑ รอบ
 - ๓) ตรวจสอบความสะอาด/เรียบร้อย

ร่างแผนผังโต๊ะหมู่บูชา

กลุ่ม ๔ จัดเตรียมสถานที่

หน้าที่

ศึกษาลักษณะของสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับพิธี จัดเตรียม
สถานที่จริง เช่น การวางโต๊ะหมู่บูชา ที่นั่งสำหรับพระสงฆ์
และที่สำหรับผู้ถวาย

กลุ่ม ๔ จัดเตรียมสถานที่

สิ่งที่ต้องทำ

- ๑) ร่างแผนผังโต๊ะหมู่บูชา / ตำแหน่งพระพุทธรูป/
แจกัน รูป เทียน/ผ้าอาบน้ำฝน
- ๒) วางแผนตำแหน่งที่นั่ง และการเคลื่อนที่ในพิธี

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

เป้าหมาย

ควบคุมลำดับขั้นตอนของพิธี
ให้ไหลลื่น ถูกต้อง

๔) ซ้อมรันคิว ๑ รอบ

[illegible]

กลุ่ม ๕ กำกับลำดับพิธีกรรม (รันคิว)

หน้าที่

ศึกษาลำดับขั้นตอนของพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน คอยดูแลให้พิธีดำเนินไปตามลำดับที่ถูกต้อง ให้สัญญาณหรือเตือนเพื่อนเมื่อถึงลำดับขั้นตอนต่างๆ

กลุ่ม ๕ กำกับลำดับพิธีกรรม (รันคิว)

สิ่งที่ต้องทำ

- ๑) ศึกษาขั้นตอนพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน
- ๒) เขียนลำดับขั้นตอนพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน
- ๓) ทดลองจัดลำดับพิธี โดยให้สมาชิกผลัดกันเป็นผู้กำกับดูแล
- ๔) ซ้อมรวมกับทุกกลุ่ม โดยให้กลุ่มนี้เป็นผู้ประเมินว่าขั้นตอนเป็นไปตามลำดับหรือไม่

ใบกิจกรรม

กลุ่ม ๒ : นิมนต์พระ

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

เป้าหมาย

กล่าวนิมนต์พระด้วยคำพูด
และกิริยาที่เหมาะสม

กลุ่มที่ ๒ : นิมนต์พระ/รับรองพระ

เป้าหมาย : กล่าวนิมนต์พระด้วยคำพูดและกิริยาที่เหมาะสม

- สิ่งที่ต้องทำ
- ๑) ศึกษา บทนิมนต์พระ ที่ใช้ในพิธี เช่น “ขอเจริญพร...อาราธนา พระคุณเจ้า รับผ้าอาบน้ำฝน ณ บัดนี้ด้วยเทอญ”
 - ๒) ฝึกกิริยาการนั่งพับเพียบ และการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ เป็นต้นแบบให้เพื่อนทั้งห้อง
 - ๓) ฝึกพูดนิมนต์แบบสำรวม (น้ำเสียงนอบน้อม)
 - ๔) ซ้อมบทบาทกับกลุ่มพระสงฆ์จำลอง

-นั่งพับเพียบ
-ผ้าห่มตัว
-หญิงนั่งคุกเข่า
-ผ้าห่มด้านหลังเท้าแนบกับพื้น
-นั่งเพรียก
-หลังเท้าแนบกับพื้น

จังหวะที่ ๒ นั่งคุกเข่า ทำเตรียม

-ยกมือขึ้นประนมระหว่างอก (อัญชลี)
-ให้กระดูกงูเหมือนดอกบัวตูม
-แบบเทพพนม (อ่านว่า...เทพพนม)

จังหวะที่ ๓ ยกมือขึ้นประนมจรดหน้าผาก

-หัวนมมือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว
-ปลายนิ้วชี้ติดหน้าผาก
-แนวสันนม (วันทา)
-ชายศรียะตั้งตรง
-หญิงกั้นศรียะเล็กน้อย

จังหวะที่ ๔ หมอบกราบลงให้หน้าผากจรดพื้น

-วางฝ่ามือแนบราบ
-เท้ากั้นหนึ่งฝ่ามือ
-ก้มศีรษะลงให้หน้าผากจรดพื้น
-ใบระหว่างฝ่ามือทั้งสองข้าง (อภิวาท)

กลุ่ม ๖ : นิมนต์พระสงฆ์

หน้าที่

ศึกษามารยาทในการนิมนต์พระ ฝึกการพูดและการปฏิบัติเมื่อนิมนต์พระ ทดลองจำลองสถานการณ์การนิมนต์พระ เช่น การกล่าวคำเรียนเชิญ

กลุ่ม ๖ : นิมนต์พระสงฆ์

สิ่งที่ต้องทำ

- ๑) ให้สมาชิกในกลุ่มผลัดกันแสดงบทบาทเป็น “ผู้เชิญ” และ “พระสงฆ์” ฝึกพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพและเหมาะสม
- ๒) ฝึกกิริยาการนั่งพับเพียบ และการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ เป็นต้นแบบให้เพื่อนทั้งห้อง

กิจกรรม

ร่วมกันวางแผน

พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

การเตรียมตัวก่อน เริ่มซ้อม

กำหนดพื้นที่ฝึกซ้อม :
จัดห้องเรียนให้คล้ายกับสถานที่
จริงที่ใช้ในพิธี และจัดโต๊ะหมู่บูชา

กลุ่ม ๔ จัดเตรียมสถานที่

ตรวจสอบอุปกรณ์ :
ตรวจสอบผ้าอาบน้ำฝนและ
ของที่ใช้ถวายเป็นให้ครบถ้วน

กลุ่ม ๓ จัดเตรียมอุปกรณ์

ต้นแบบการกราบ เบญจางคประดิษฐ์

กลุ่ม ๖ นิมนต์พระ

กิจกรรม

ซ้อมตามลำดับ พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

บอกเล่าลำดับขั้นตอนของพิธี ถวายผ้าอาบน้ำฝน

กลุ่ม ๕ กำกับลำดับพิธีกรรม (รันคิว)

นิมนต์พระสงฆ์

เจ้าภาพจุดธูป เทียน บูชาพระรัตนตรัย

กล่าวบทสวดบูชาพระ

อิมิณา ลักกาเรนะ พุทธัง อภิปูชะยามะ

อิมิณา ลักกาเรนะ ธัมมัง อภิปูชะยามะ

อิมิณา ลักกาเรนะ สังฆัง อภิปูชะยามะ

กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา
พุทธัง ภะคะวันตัง อภิวาเทมิ (กราบ)
สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม
ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)
สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สังฆัง นะมามิ (กราบ)

กล่าวคำอาราธนาศีล

มะยังภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ

ติสสะระณေနะสະหะ ปญฺจะ ลีลาณียาจามะ

กล่าวคำอาราธนาศีล

พุทฺธิยัมปิ มะยังภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ

ติสสะระณေနสะหะ ปญฺจะ สีลานิยาจามะ

กล่าวคำอาราธนาศีล

ตะตียัมปิ มะยังภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ
ติสสะระณะนะสะหะ ปญฺจะ สีลานิยาจามะ

กล่าวคำนมัสการ ไตรสรณคมน์ตามพระสงฆ์

พุทฺธัง สะระนัง คัจฉามิ

ธัมมัง สะระนัง คัจฉามิ

สังฆัง สะระนัง คัจฉามิ

กล่าวคำนมัสการ ไตรสรณคมน์ตามพระสงฆ์

พุทฺธยัมปิ พุทฺธัง สาระนัง คัจฉามิ

พุทฺธยัมปิ ธัมมัง สาระนัง คัจฉามิ

พุทฺธยัมปิ สังฆัง สาระนัง คัจฉามิ

กล่าวคำนมัสการ ไตรสรณคมน์ตามพระสงฆ์

ตะตียัมปิ พุทธัง สะระนัง คัจฉามิ

ตะตียัมปิ ธัมมัง สะระนัง คัจฉามิ

ตะตียัมปิ สังฆัง สะระนัง คัจฉามิ

กล่าวคำการสมาทานศีล ๕ ตามพระสงฆ์

ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาปะทังสะมาதியามิ

อทินนาทานา เวรมณี สิกขาปะทังสะมาதியามิ

กาเมสุมิสฉาจारा เวรมณี สิกขาปะทังสะมาதியามิ

มุสาวาทา เวรมณี สิกขาปะทังสะมาதியามิ

สุราเมรยมัณชปะมาทัตถานา เวรมณี สิกขาปะทังสะมาதியามิ

อิมานิ ปัญจะ สิกขาปะทานิ

สีเลนะ สุกะติง ยันติ

สีเลนะ โภคะสัมปะทา

สีเลนะ นิพพุติง ยันติ ตัสมา สีลัง วิโสทะเย

ผู้ถวายถือผ้าอาบน้ำฝนพาดไว้ระหว่างแขน
ทั้ง ๒ ในท่าประนมมือ

กล่าวคำถวายผ้าอาบน้ำฝน

คำถวาย (บาลี) ผ้าอาบน้ำฝน

อิมานิ มะยัง ภันเต วัสสิกะสาฎิกานิ
สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ
สาธู โน ภันเต ภิกขุสังโฆ
อิมานิ วัสสิกะสาฎิกานิ
สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ
อัมहाกัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ถวายผ้าอาบน้ำฝน

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ขอน้อมถวายผ้าอาบน้ำฝน กับของที่บริวารทั้งหลายเหล่านี้

แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ
ผ้าอาบน้ำฝน กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้

เพื่อประโยชน์และความสุข
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ

ถวายผ้าอาบน้ำฝน แต่พระภิกษุ

คำกรวดน้ำอุทิศบุญ

อิหัง เม ญาติันัง โหตุ
สุขिता โหนตุ ญาติะโย

คำกรวดน้ำอุทิศบุญ

ขอเดชะตั้งจิตอุทิศผล/บุญกุศล นี้แผ่ไปให้ไพศาล/
ถึงบิดา มารดา ครูอาจารย์/ทั้งลูกหลานญาติมิตร
สนิทกัน/คนเคยร่วม เคยรัก สัมผัสใคร่/มีส่วนได้
ในกุศล ผลของฉัน/ทั้งเจ้ากรรม นายเวร
และเทวัญ/ขอให้ท่าน รับกุศล ผลบุญเทอญ

กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา
พุทฺธัง ภะคะวันตัง อภิวาเทมิ (กราบ)
สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม
ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)
สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สังฆัง นะมามิ (กราบ)

ประเด็นให้คิด

เราคิดว่าพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน
มีความสำคัญอย่างไร

สรุปบทเรียน

พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝนเป็นประเพณีสำคัญที่จัดขึ้นในช่วงเข้าพรรษา เพื่อถวายผ้าให้พระภิกษุใช้ในฤดูฝน ระหว่างที่พระต้องอยู่จำพรรษาในวัด พิธีนี้ช่วยให้พระมีของใช้ที่จำเป็น แสดงถึงความศรัทธาของชาวพุทธ และเป็นการทำบุญที่ได้กุศล นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้คนในชุมชนทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความสามัคคี และช่วยกันรักษาวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน จึงเป็นประเพณีที่มีคุณค่า ทั้งด้านศาสนา วัฒนธรรม และจิตใจของคนในสังคม

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง พิธถวาย ผ้าอาบน้ำฝน (๓)

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานเรื่อง แบบประเมินตนเอง

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่
www.dltv.ac.th)

